

17de vergadering

Dinsdag 2 november 2004

Aanvang 14.00 uur

Voorzitter: Weisglas

Tegenwoordig zijn 141 leden, te weten:

Van Aartsen, Aasted Madsen-van Stiphout, Adelmund, Algra, Aptroot, Arib, Van As, Atsma, Azough, Van Baalen, Bakker, Balemans, Van Beek, Blok, Blom, Van Bochove, Boelhouwer, Van Bommel, Bos, Brinkel, Bruls, Buijs, Bussemaker, Van de Camp, Cornielje, Çörüz, Crone, Van Dam, Depla, Dezentjé Hamming, Van Dijk, Van Dijken, Dijksma, Dijsselbloem, Dittrich, Douma, Dubbelboer, Duivesteijn, Duyvendak, Eerdmans, Van Egenschot, Eijsink, Eski, Ferrier, Van Fessem, Fierens, Geluk, Van Gent, Gerkens, Griffith, De Haan, Van Haersma Buma, Halsema, Van der Ham, Hamer, Haverkamp, Heemskerk, Van Heemst, Herben, Hermans, Hessels, Van Heteren, Van Hijum, Hirsi Ali, Hofstra, Ten Hoopen, Huizinga-Heringa, Jager, Joldersma, Jonker, Kalsbeek, Kant, Karimi, Koenders, Koomen, Koopmans, Koëker Kaya, Kraneveldt, De Krom, Kruijssen, Van der Laan, Lambrechts, Lazrak, Leerdam, Van Lith, Luchtenveld, Marijnissen, Mastwijk, Van Miltenburg, Nawijn, De Nerée tot Babberich, Noorman-den Uyl, Van Oerle-van der Horst, Omtzigt, Oplaat, Örgü, Ormel, De Pater-van der Meer, Rijpstra, Roefs, Rouvoet, Samsom, Schippers, Schreijer-Pierik, Slob, Smeets, Smilde, Smits, Snijder-Hazelhoff, Spies, Van der Staaij, Sterk, Straub, Stuurman, Szabó, Tichelaar, Timmer, Timmermans, Tonkens, Varela, Veenendaal, Van Velzen, Verbeet, Verburg, Verdaas, Vergeer, Verhagen, Vietsch, Visser, Van der Vlies, Vos, Bibi de Vries, Jan de Vries, Klaas de Vries, Van Vroonhoven-Kok, Weekers, Weisglas,

Wilders, Van Winsen, De Wit en Wolfsen,

en de heren Donner, minister van Justitie, Kamp, minister van Defensie, De Geus, minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Hoogervorst, minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, en mevrouw Ross-van Dorp, staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

□

De **voorzitter**: Geachte medeleden. Vanochtend zijn wij allen opgeschrikt door de gewelddadige dood van Theo van Gogh. Reacties van afschuw komen uit vele geledingen in onze samenleving. Ook wij allen hier in de Tweede Kamer zijn natuurlijk diep geschokt. Onze gedachten gaan uit naar de nabestaanden, familieleden, vrienden en bekenden, van Theo van Gogh.

Over de toedracht van deze moord bestaat nog onduidelijkheid. Maar wat ons allen met grote zorg vervult, is dat mogelijk moorddadig geweld opnieuw een einde maakt aan het vrije woord; het vrije woord, een van de grondbeginselen van onze parlementaire democratie. De vrijheid van meningsuiting is een groot goed. Laten wij allen hier en buiten deze zaal ons voor dit grote goed blijven inzetten.

Het woord is aan de minister van Justitie.

Minister **Donner**: Voorzitter. Mag ik ook van de zijde van het kabinet mij voegen bij uw woorden? De minister-president heeft vanochtend al duidelijk uitgesproken hoezeer het kabinet geschokt is door deze moord. Zoals u zegt, zijn de feiten nog niet bekend; althans nog niet volledig,

zodanig dat ik er nu iets over kan zeggen. De Kamer zal later deze dag een brief krijgen met de feiten zoals ze bekend zijn. Ik wil er nu niet op ingaan. Wel is het goed om ook van de zijde van het kabinet een aantal zaken te benadrukken.

Het is een moord. Onze gedachten gaan uit naar de nabestaanden, familieleden en vrienden.

Vanwege de persoon die het aangaat, is er meer. Ook de samenleving, de wijze waarop wij hier in Nederland met elkaar willen samenleven, wordt op deze wijze geweld aangedaan. Dat maakt dat het kabinet meer dan bijzonder aandacht zal moeten besteden aan de vraag wat de implicaties hiervan zijn.

Dit past in een klimaat van toenemend geweld. Zeker op dit moment hebben wij er alle belang bij om ervoor te zorgen dat hierop heel duidelijk gepast wordt gereageerd, maar dat dit niet een aanleiding wordt voor verder over en weer geweld uitoefenen. Het kabinet rekent het zich tot een bijzondere verantwoordelijkheid om ook daaraan richting te geven.

De **voorzitter**: Ik dank u wel.

Aan de orde is de **beëdiging van de griffier der Kamer**.

De **voorzitter**: Ik verzoek mevrouw Biesheuvel-Vermeijden voor mij plaats te nemen teneinde de voorgeschreven eden af te leggen.

Mevrouw Biesheuvel-Vermeijden legt in handen van de voorzitter de voorgeschreven eden af.

De **voorzitter**: Ik wens u van harte

De heer Donner, minister van Justitie

© M. Sablerolle ± Gouda

geluk met de aanvaarding van uw functie.

Na de stemmingen zal ik de vergadering schorsen om degenen die dat willen, in de gelegenheid te stellen u geluk te wensen.

Ik deel aan de Kamer mee dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Van Dam, Mosterd en Rambocus, wegens bezigheden elders;

Albayrak en Tjon-A-Ten, wegens verblijf buitenslands;

Kortenhorst en Waalkens, wegens verblijf buitenslands, ook morgen;

Vendrik, wegens ziekte.

Deze berichten voor kennisgeving aan te nemen.

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst die op de tafel van de griffier ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Aan de orde is **het mondelinge vragenuur**, overeenkomstig artikel 136 van het Reglement van orde.

Vragen van het lid Van Baalen aan de minister van Justitie en de minister van Defensie over **de eenheid van regeringsbeleid inzake het hoger beroep dat het OM heeft ingesteld tegen de vrijspraak in eerste aanleg van de sergeant-majoor der mariniers Eric O.**

De **voorzitter**: Ten overvloede wijs ik erop dat de vragen zijn toegelaten omdat ze gaan over de eenheid van het regeringsbeleid naar aanleiding van uitspraken van beide ministers en niet over de zaak zelve.

De heer **Van Baalen** (VVD): Voorzitter. Naar aanleiding van uitspraken van de ministers van Justitie en van Defensie in de media over de implicaties van het hoger beroep in de zaak-Eric O. voor de veiligheid van onze troepen en over de eenheid van regeringsbeleid heeft mijn fractie aan beide bewindslieden vragen te stellen. Deze vragen raken op geen enkele wijze de vrijheid van het Openbaar Ministerie om hoger beroep aan te tekenen, noch de mogelijkheid van de minister van

Justitie om terzake aanwijzingen te geven. Het gaat de VVD-fractie om de veiligheid van onze mannen en vrouwen, in dit geval in Al-Muthanna in Irak.

Mijn eerste vraag luidt als volgt. Is het juist dat de minister van Justitie afgelopen vrijdag 29 oktober in de media heeft verklaard dat het Openbaar Ministerie niet alleen het volste recht heeft in de zaak-Eric O. in hoger beroep te gaan, maar dat in deze zaak ook het individuele belang van Eric O. en de onzekerheid waarin onze troepen in de uitzendgebieden zijn gebracht aangaande de toepassing van geweld, ondergeschikt zijn aan het belang van een uitspraak in tweede aanleg? Indien deze omschrijving de woorden van de minister van Justitie niet adequaat weergeeft, vraag ik hem welke formulering hij dan wél gekozen heeft.

Mijn tweede vraag is of het belang dat de minister van Justitie toekent aan een nadere toetsing van de uitspraak van de rechter in eerste aanleg, niet met cassatie in het belang der wet had kunnen worden gediend, waarmee een hoger beroep had kunnen worden voorkomen?

Mijn derde vraag is of de minister van Justitie erkent dat het instellen van hoger beroep niet alleen voor sergeant-majoor Eric O. "geen goede zaak" is, maar dat hoger beroep "complicerend voor de krijgsmacht werkt, omdat de zaak daarmee boven de markt blijft hangen". Dit zijn citaten...

De **voorzitter**: Ik had u gevraagd ± daar moet ik u echt aan houden ± te praten over de uitlatingen van de twee ministers, over de door u gesignaleerde strijdigheid daarin en over de door u gewenste toelichting. Maar u moet niet op de zaak zelf ingaan.

De heer **Van Baalen** (VVD): Dit waren citaten van de minister van Defensie. Mijn vraag aan beide ministers is: betekenen deze uitspraken dat de eenheid van regeringsbeleid in geding is? Betekenen deze uitspraken dat er over de veiligheid van onze troepen in Irak en de mogelijkheid om geweld te gebruiken, onzekerheid bestaat?

Minister **Donner**: Voorzitter. Ik kan